USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

National Association of Regulatory Utility Commissioners

ANRE
Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică

Alocarea costurilor la determinarea tarifelor

Chişinău, martie 2014

Cadrul legal

- Legea cu privire la gazele naturale

- *Tarifele reglementate …, inclusiv tarifele diferenţiate în funcţie de nivelul presiunii din reţelele de gaze naturale la care sînt racordate instalaţiile de utilizare, se determină şi se aprobă de Agenţie, conform unei metodologii prestabilite*

- Legea cu privire la energia electrică

- *Tarifele reglementate la energia electrică …, inclusiv tarifele diferenţiate în funcţie de nivelul de tensiune al reţelelor electrice la care sînt racordate instalaţiile de utilizare … se determină şi se aprobă de Agenţie, conform unor metodologii prestabilite*

Obiectivul

Reieşind din Lege, unul din obiectivele principale ale metodologiilor tarifare:

√ ***fiecare categorie de consumatori să suporte costul real legat de achiziţionarea energiei electrice (sau gazelor naturale), costul serviciilor de transport, consumul tehnologic de energie electrică (gaze naturale) în reţeaua de transport şi cea de distribuţie, consumurile şi cheltuielile de distribuţie şi furnizare a energiei electrice (gazelor naturale) până la punctele de delimitare sau la locurile de consum ale consumatorilor finali în funcţie de nivelul tensiunii (presiunii) reţelelor, la care sînt racordate instalaţiile electrice (de gaze naturale) ale acestora.***

Modalităţile de atingere a obiectivului:

- *Este foarte important ca modul de separare a consumurilor, cheltuielilor şi a rentabilităţii între reţelele electrice de distribuţie cu diferite nivele de tensiune, sau între reţelele de gaze naturale cu diferite nivele de presiune să fie cât mai corect. ↓*

- *Determinarea corectă şi argumentată a costurilor pe nivele de tensiune, sau în cazul gazelor naturale – de presiune, reprezintă premisa primordială pentru diminuarea şi eventual excluderea subvenţiilor încrucişate, care mai persistă parţial la etapa actuală atât în sectorul electroenergetic, cât şi cel de gaze naturale.*

Uzura mijloacelor fixe şi amortizarea activelor nemateriale, aferente activităţii de distribuţie

a) Uzura activelor nemijlocit aferente (apartenenţă clară) tipului concret de reţea electrică de distribuţie se determină în mod direct, pentru fiecare tip de reţea în parte (de tensiune înaltă, medie şi joasă);

b) Uzura activelor de distribuţie care nu pot fi repartizate direct pe tipul concret de reţea, activelor subdiviziunilor auxiliare (de reparaţie, de exploatare, de transport, etc.), activelor cu destinaţie comercială şi administrativă se divizează între reţelele electrice de distribuţie de tensiune înaltă, medie şi joasă proporţional valorii de bilanţ a activelor aferente nemijlocit fiecărui tip de reţea electrică de distribuţie în parte.

- **Consumurile de întreţinere a reţelelor electrice de distribuţie:**

- **consumurile aferente remunerării muncii,**
- **consumurile materiale,**
- **consumurile de întreţinere şi de exploatare.**

➢ *Nu pot fi determinate separat pentru fiecare tip de reţea, de aceea se prevede repartizarea acestora proporţional valorii de bilanţ a activelor nemijlocit aferente tipului respectiv de reţea (de tensiune înaltă, medie şi joasă).*

Tarifele la energia electrică

- **Consumurile legate de evidenţa energiei electrice distribuite prin reţelele electrice de distribuţie**

  Repartizarea între reţelele electrice de distribuţie de tensiune înaltă, medie şi joasă se efectuează proporţional cantităţii de energie electrică distribuită consumatorilor finali ale căror instalaţii electrice sînt racordate la nivelul respectiv de tensiune.

- **Costul consumului tehnologic şi al pierderilor de energie electrică admise în reţelele electrice de distribuţie**

  Se determină separat, pentru fiecare tip de reţea electrică de distribuţie (de tensiune înaltă, medie şi joasă), reieşind din cantitatea de energie electrică necesară de a fi procurată pentru acoperirea consumului tehnologic şi a pierderilor de energie electrică, admise, în scopuri tarifare şi din preţul mediu de procurare a energiei electrice.

- **Categoria "Alte consumuri şi cheltuieli":**

1) cheltuielile comerciale, generale şi administrative;

2) alte cheltuieli de distribuţie.

➢ *Cheltuielile ACD nemijlocit nu ţin de procesul tehnologic de distribuţie şi se repartizează pe fiecare tip de reţea proporţional energiei electrice distribuite*

- **Costurile de achiziţie şi furnizare:**

- costurile legate de achiziţia gazelor naturale

- costurile pentru prestarea serviciului de transport a gazelor naturale

- tariful pentru serviciul de furnizare a gazelor naturale *(procesul de furnizare a gazelor naturale este identic pentru toate categoriile de consumatori*)

➢ *Aceste costuri sînt suportate de toate categoriile de consumatori, indiferent la ce nivel de presiune a reţelelor de distribuţie a gazelor naturale sînt conectaţi*

- **Costul consumului tehnologic şi pierderilor de gaze naturale**

➢ *Se determină separat, pentru fiecare tip de reţea de distribuţie a gazelor naturale: de presiune înaltă, medie şi joasă, reieşind din cantitatea de gaze naturale necesară de a fi procurată pentru acoperirea consumului tehnologic şi a pierderilor de gaze, admise, în scopuri tarifare şi din preţul mediu de procurare a gazelor naturale.*

- **Uzura mijloacelor fixe şi amortizarea activelor nemateriale (costurile de capital) nemijlocit utilizate pentru desfăşurarea activităţii reglementate**

➢ *Aceste costuri se determină reieşind din activele pe termen lung separate pe nivele de presiune, aferente reţelelor de presiune înaltă, medie şi joasă.*

- **Costurile aferente activităţii de distribuţie:**
  - **cheltuielile materiale;**
  - **de întreţinere şi exploatare;**
  - **de remunerare a muncii.**

➢ *Se divizează între cele trei tipuri de reţele direct, în baza normativelor de materiale şi normelor de timp pentru efectuarea acestor lucrări conform planurilor de lucru aprobate pentru fiecare reţea de distribuţie în parte.*

- **Cheltuielile generale şi administrative aferente activităţii de distribuţie a gazelor naturale**

➢ *Se divizează între reţelele de distribuţie a gazelor naturale, de presiune înaltă, medie şi joasă, proporţional volumelor de livrare a gazelor naturale consumatorilor finali conectaţi la aceste reţele.*

❖ Valoarea rentabilităţii

- *Pe nivel de presiune se determină reieşind din valoarea totală a rentabilităţii, inclusă în tariful întreprinderii, şi ponderea valorii activelor pe termen lung a reţelelor de gaze naturale a nivelului respectiv de presiune în valoarea totală a activelor pe termen lung a întreprinderii.*

Alocarea costurilor între tipurile de energie produse în regim de cogenerare

❖ **Alocarea consumului de combustibil**

- *La alocarea cheltuielilor de procurare a combustibilului se consideră că randamentul la producerea energiei termice in regim de cogenerare nu poate fi mai mare decit randamentul teoretic maximal la producerea energiei termice la cea mai eficienta CT (randamentul maxim ce poate fi aplicat este 100%).*

- *Consumul de combustibil necesar pentru producerea energiei electrice se determină ca diferența dintre volumul total de combustibil consumat de CET și volumul de combustibil alocat la producerea energiei termice.*

Alocarea costurilor între tipurile de energie produse în regim de cogenerare

- **Alocarea rentabilității și cheltuielilor activității operaționale:**

- *Consumurile directe de materiale; consumurile directe privind retribuirea muncii; consumurile indirecte de productie; cheltuielile comerciale; cheltuielile generale și administrative și rentabilitatea aplicată activelor se repartizează între costurile de producere a energiei electrice și termice proporțional ponderii cheltuielilor pentru combustibilul utilizat la producerea formei date de energie in cheltuielile totale pentru combustibilul utilizat la producerea ambelor forme de energie*

Intrebări pentru discutii cu colegii nostri din Statele Unite

- **Care sunt categoriile de consumatori de gaze naturale și electricitate în SUA între care se efectuiază alocarea costurilor ?**
- **Care sunt principiile ce stau la baza alocării costurilor între categoriile de consumatori ?**
- **Ce metodă de alocare a costurilor este utilizată la cogenerărea energiei electrice și termice în cadrul CET ?**

Vă

mulţumesc !